

1. Inleiding	1
2. Beleid en Praktijk	4
3. Beeldende Kunst	9
4. Podium Kunsten	16
5. Amateuristische Kunstbeoefening	23
6. Kunstzinnige Vorming	26
7. Grote Evenementen	30
8. Elementen van een Andere Beleidspraktijk	31
9. Financiële Uitgangspunten	35

1. Inleiding

Boekmanstichting-Bibliotheek
Postbus 415 - 1017 BP Amsterdam
Tel. 277700

Met deze notitie wil de Amersfoortse Culturele Raad een inzicht bieden in de verscheidenheid aan activiteiten en werkzaamheden en nader ingaan op de plaats van de Raad in de Amersfoortse samenleving, waarbij ook de rol van de overheid wordt gezien. Daarnaast ontvouwen wij een aantal visies en voorstellen, die beogen een bijdrage te leveren aan de verbetering van beleid en praktijk, mede in het perspectief van Amersfoort als groeistad.

De Amersfoortse Culturele Raad bestaat sinds 1971 als opvolger van de kort na de oorlog opgerichte Amersfoortse Gemeenschap. Hij staat ook vandaag de dag nog steeds ten dienste van Amersfoorters en hun organisaties en instellingen die gebruik kunnen maken van het programma-aanbod dat door of via de A.C.R. wordt gedaan. Zij kunnen er ook terecht voor adviezen, bemiddeling, ondersteuning en informatie.

In een periode van economische recessie, waarvan het einde nog niet in zicht is, blijken culturele instellingen extra kwetsbaar. De A.C.R. kan zijn bestaansrecht niet ontleenen aan historische feiten en afspraken. Een organisatie als de onze zal zich steeds moeten bewijzen door goed in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften.

In dit proces heeft de A.C.R. een initiërende en sturende rol, door het ontwikkelen van nieuwe activiteiten in samenwerking met andere instellingen en door het stimuleren van de overheid tot noodzakelijke voorwaarden die een aantrekkelijk cultureel klimaat mogelijk maken. Een cultureel klimaat dat op zijn beurt een goed leef-, werk-, ondernemings- en vestigingsklimaat in de stad bevordert. Behalve een behoorlijk voorzieningenniveau zal er de komende jaren meer aandacht moeten worden besteed aan grote activiteiten waarmee Amersfoort zich kan profileren.

Met een verwachte groei van het aantal inwoners van 90.000 nu tot 120.000 in het begin van de jaren '90 worden de voorzieningen op velerlei gebied uitgebreid. (Zo zullen nieuwe scholen, bijvoorbeeld, een vergroting van het aanbod Kunstzinnige Vorming nodig maken. Een daarop gericht beleid moet thans worden ingezet.)

De groei van Amersfoort is overigens meer dan de bouw en inrichting van nieuwe wijken. Het zogenaamde Centraal Stadsgebied, het gebied van de oude binnenstad naar het station e.o., zal op vele plekken ingrijpend worden gewijzigd door een nieuwe invulling van de woon- en werksituatie.

2

In deze groeiende stad functioneren tal van culturele instellingen, van muziekschool tot creativiteitscentrum, van beiaardschool tot filmhuis, van kunstuitleen tot poppentheater, van De Flint tot Flehite. De meeste van deze instellingen beperken zich tot één of enkele disciplines.

De A.C.R. is een organisatie met vele disciplines en activiteiten, waar ideeën vanuit andere instellingen, groepen en organisaties worden gebundeld. De A.C.R. organiseert en coördineert grotere projecten in samenwerking met die instellingen. Hetzelfde geldt voor de coördinatie van de zomeractiviteiten op straat in de binnenstad. Binnen de A.C.R. verenigen zich meer dan 70 organisaties o.a. op het gebied van de amateuristische kunstbeoefening. En dan zijn er de programma's die de A.C.R. ontwikkelt voor tentoonstellingen in de Zonnehof, de voorstellingen in het Openluchttheater, voorstellingen in De Flint in het kader van de schoolactiviteiten, concerten o.a. in de St. Aegtenkapel. Ook de kunstuitleen (artotheek) is onderdeel van de A.C.R.-organisatie.

Op weg naar de jaren '90 wil de A.C.R. zich verder ontwikkelen als een open organisatie die steeds meer het cultureel platform zal zijn voor en van de Amersfoortse samenleving. In een tijd van de terugtrekkende overheid zal de aantredende samenleving steeds meer behoefte hebben aan zo'n platform. Het zal de plaats zijn voor de ontwikkeling van visies op de culturele kwaliteit van een groeistad, voor het initiëren en opzetten van nieuwe activiteiten, voor het kritisch bezien van het bestaande ten opzichte van het nieuwe, voor het scheppen van meer en betere vormen van samenwerking tussen culturele instellingen in de stad, die tezamen het culturele gezicht van Amersfoort bepalen.

De A.C.R. wil vanuit deze gezichtspunten culturele en maatschappelijke instellingen uitnodigen om, naar aanleiding van deze notitie, in 1988 te komen tot het gezamenlijk opzetten van plannen voor de culturele groei van Amersfoort in de komende tien jaar. Daarbij gaan de gedachten niet alleen uit naar kunst en cultuur, maar ook naar sectoren als het onderwijs en het bedrijfsleven, uiteraard in goede samenwerking met het gemeentebestuur.

3

De Amersfoortse Culturele Raad plaatst zich in dit beoogde ontwikkelingsproces in de rol van "cultureel ondernemer" en wil daartoe zijn positie als cultureel platform van de stad verbeteren en versterken.

Februari 1988

Het bestuur van de
Amersfoortse Culturele Raad.

2. *Beleid en Praktijk*

Om tot een nauwkeuriger afbakening te komen van verantwoordelijkheden en taken van overheid en particuliere organisaties willen we ter inleiding op een beschrijvende analyse van onze werkzaamheden een beknopte uiteenzetting geven over beleid en praktijk. Om te beginnen een stukje theorie over de verhouding tussen overheid en particuliere organisaties op het terrein van de cultuur. Vervolgens een praktische uitwerking van die verhouding: een betere taakverdeling tussen "gemeentehuis" en Amersfoortse Culturele Raad.

4

Theorie

Bij het spreken over beleid is het noodzakelijk de volgende fasen in het beleidsproces te onderscheiden.

In volgorde:

- * beleidsvoorbereiding
- * beleidsbepaling
- * beleidsuitvoering
- * beleidsevaluatie
- * terugkoppeling

In deze fasen spelen verschillende instanties en personen een rol.

In de beleidsvoorbereiding zijn dat de eigen, in ons geval gemeentelijke advies- en beleidsafdelingen naast de externe adviesorganen. Of, in hoeverre en op welke wijze, naast de ambtelijke adviezen ook gebruik wordt gemaakt van externe adviezen verschilt per beleidsterrein.

In deze notitie beperken wij ons tot de cultuur. Wij zullen niet proberen dit begrip nader af te grenzen, daar wij menen te mogen volstaan met verwijzing naar de Cultuurnota van de gemeente van december 1985. Een praktische werkdefinitie kan worden gegeven met alle onderdelen van cultuur die zijn opgenomen in hoofdstuk 9 van de gemeentebegroting.

Op het terrein van de kunsten bestaat een algemeen aanvaarde opvatting over externe advisering: het oordelen over kunst, het geven van kwaliteitsoordelen, hoort niet door de overheid te geschieden. Het Thorbeckiaans adagium, "de staat is geen oordelaar" geldt nog ten volle.

Op rijksniveau is hiervoor bij wet ingesteld de Raad voor de Kunst: een publiekrechtelijke organisatie als onafhankelijk adviseur van de regering.

5

Bij de lagere overheden, provincies en gemeenten, is het beeld meer diffuus. Wel kan daar de vuistregel gehanteerd worden hoe groter de "totaalomzet" op kunstgebied hoe vaker er sprake zal zijn van onafhankelijke advisering op basis van een kwalitatief oordeel. We spreken van kwaliteitsadviesing.

De overheid concentreert zich op twee taken. Ten eerste op wat tegenwoordig wordt genoemd de beleidsadviesing. Te denken valt aan het concipiëren van beleidsnota's, in ons geval een Cultuurnota, en eventuele deelnotities, gekoppeld aan de gemeentelijke (meerjaren-)begroting, totstandgekomen in samenspraak met A.C.R. en andere uitvoerende instanties.

Ten tweede op het (al dan niet) planmatig toetsen van voorstellen en plannen en van kwaliteitsadviezen aan beleidsplannen en financiële uitgangspunten, het vaststellen en bewaken van het budget.

De beleidsbepaling vindt plaats door de gemeenteraad.

De uitvoering van het beleid, en wij beperken ons opnieuw tot het terrein van de cultuur, is in Amersfoort in handen gelegd van particuliere organisaties, waaronder de Amersfoortse Culturele Raad.

De evaluatie en terugkoppeling zullen wij in dit kader niet uitwerken. Het spreekt dat deze dienen plaats te vinden in goed samenspel tussen de overheid (door middel van het ambtelijk ondersteuningsapparaat) én de particuliere organisaties. Enerzijds als onderdeel van een financieel plannings- en heroverwegingssysteem, anderzijds ter (her)formulering van de inhoud van het beleid.

Praktijk

Hoe past nu dit tamelijk abstracte begrippenkader op de praktijk van de cultuur en het cultuurbeleid in Amersfoort?

6

Om een antwoord op deze vraag te kunnen geven hebben wij de Cultuurnota van december 1985 als uitgangspunt genomen. Daarin staat o.a. over de A.C.R. te lezen:

2.6. Samenvatting en beleidsvoorstellen.

1. Wij willen de uitvoerende taken van de A.C.R. versterken en uitbouwen.
2. De overkoepelende en belangenbehartigende taken van de A.C.R. willen we handhaven. Wij wachten de voorstellen van de A.C.R. die tot een efficiëntere werkwijze moeten leiden af.
3. Met de A.C.R. willen we overleggen over een andere vormgeving van de beleidsadviserende taken van de A.C.R.

Volgens deze benadering omvat de beleidsuitvoering de twee eerst genoemde taken:

- * uitvoerende taken, inclusief de steunfunctie (het ondersteunen van anderen opdat deze hun uitvoerende taak beter kunnen verrichten door middel van kadervorming, documentatie, bemiddeling, etc.);
- * de overkoepelende en belangenbehartigende taken, die wij aanduiden als de platform-functie.

Wij trekken hieruit de consequentie, dat alle uitvoerende taken behoren te berusten bij particuliere organisaties; voor zover dit thans nog niet het geval is zal dit uitgangspunt, dat in de gemeentelijke Cultuurnota is vastgelegd, in de komende tijd moeten leiden tot een nadere herschikking van taken die wel en niet ten stadhuize worden verricht.

Naar onze mening verdienen ook de adviestaken enige nadere beschouwing. Om dat te doen willen wij om te beginnen het hierboven aangebrachte onderscheid tussen beleidsadvisering en kwaliteitsadvisering nog even terughalen.

Beleidsadvisering, zo luidt ons antwoord op de in de Cultuurnota gestelde vraag naar herbezinning, hoort binnen het gemeentelijk apparaat plaats te vinden met gebruik van alle elementen van horen en inspraak die in onze democratie gemeengoed zijn geworden. Voor de externe adviseurs is hier slechts een aanvullende rol weggelegd, die in soepel samenspel met het ambtelijk apparaat zijn vorm zal moeten krijgen. De kwaliteitsadvisering is echter, zoals eerder betoogd, niet aan de overheid, die mag geen oordelaar zijn, maar moet zich op het gebied van de cultuur bedienen van onafhankelijke, externe adviesorganen.

7

Een ander aspect dat aandacht verdient is de onafhankelijkheid van het adviesorgaan. In de jaren '70 is in bestuurlijk Nederland het inzicht gegroeid dat het niet zuiver is om adviesorganen tezelfdertijd uitvoerende, ondersteunende belangenbehartigende taken te laten verrichten. Op rijksniveau is daarvoor de zogeheten Commissie-Van der Ploeg aan het werk geweest, die alle externe adviesorganen, mede op dit punt, heeft doorgelicht.

Tegen deze achtergrond stellen wij voor tot een verheldering en versterking van de advisering te komen, mede om oneigenlijke belangenvermenging tegen te gaan. Wij bepleiten de kwaliteitsadvisering los te maken, zowel van de gemeentelijke overheid als van de A.C.R. Om de onafhankelijkheid en de vereiste deskundigheid te verzekeren zou per nader te omschrijven werkveld een zelfstandige adviescommissie moeten worden ingesteld. Een commissie die bestaat uit een voorzitter en enkele leden die zitting hebben zonder last of ruggespraak, gekozen op basis van deskundigheid. Het secretariaat van de commissies zou vervuld kunnen worden door een medewerker van de A.C.R. Deze medewerker zou onder het regime van een op te stellen commissiestatuut dienen te werken, als het ware gedetacheerd vanuit de A.C.R. Dit laatste om twee redenen: een praktische en een meer inhoudelijke. Praktisch lijkt het onverstandig om een nieuw orgaan, een nieuwe rechtspersoon met personeel, enzovoort, in het leven te roepen met alle financiële consequenties vandien. Het zou bovendien niet passen in het dereguleringsbeleid. Inhoudelijk is het

bovendien goed op deze wijze enige relatie te houden met het uitvoerend werk. In een later stadium zal de uitwerking per werkveld moeten worden gezien. De A.C.R. wil daarover graag het overleg openen met het College van B. en W. en de betrokken werkvelden.

Bovenstaande benadering willen wij als volgt gaan hanteren bij de verdere opzet van deze notitie. De verschillende werkvelden worden analytisch beschreven aan de hand van de volgende vragen. Het zal duidelijk worden dat dit stramien niet in ieder hoofdstuk volledig kan worden gevolgd.

Advisering

1. In hoeverre heeft de A.C.R. op dit moment voor dit werkveld een functie bij de kwaliteitsadviesing?

Hoe zou deze naar welke commissie verplaatst kunnen worden?

Uitvoering

2. Welke uitvoerende taken vervult de A.C.R. op dit terrein, op te splitsen in:

- uitvoerend werk (inclusief ondersteuningstaken)
- steunfuncties
- platformfunctie

Tenslotte

In deze notitie trachten wij de taken van Gemeente en A.C.R. nader af te bakenen. Wij nemen de eigen organisatie onder de loep. Daarbij kan het echter niet blijven. Waar de verschillende taken nadrukkelijk met elkaar zijn verbonden zal de verschuiving van uitvoerende taken naar de A.C.R. en de instelling van adviescommissies gevolgen moeten hebben voor de financiële en personele verhoudingen tussen A.C.R. en gemeentehuis. Taakoverheveling houdt ook budgetoverheveling in. In een afzonderlijke paragraaf, aan het slot van deze notitie, zal daarop nader worden ingegaan.

In de nu volgende hoofdstukken komen eerst de werkgebieden en werkzaamheden aan de orde, zoals deze onder de hoede van de A.C.R. vallen

3. Beeldende Kunst

1. Kwaliteitsadvisering

Op dit moment zijn voor het gemeentelijk kunstbeleid drie adviesorganen actief:

- a. de commissie kunstaankopen en beeldende vormgeving
- b. de Amersfoortse Culturele Raad
- c. de artotheekcommissie

- a. De Commissie KABV adviseert het College van B. en W. rechtstreeks over aankopen van en opdrachten aan beeldende kunstenaars, die worden gefinancierd uit het Fonds Kunstaankopen van de gemeente Amersfoort. Voorzitter van de commissie is de wethouder voor cultuur; een beleidsambtenaar is secretaris van deze commissie. De leden van de commissie worden gevormd uit twee vertegenwoordigers van de plaatselijke kunstenaarsvereniging, één lid namens het Kreatief Centrum "De Hof", één lid namens de Amersfoortse Culturele Raad en een onafhankelijk deskundige.

Deze commissie adviseert

- a. over subsidie-aanvragen van kunstenaars, kunstenaarscollectieven en andere organisaties.
 - b. over aankopen, opdrachten, etc. binnen een door de commissie enige jaren geleden opgestelde beleidsnotitie. Eenmaal door het College van B. en W. vastgestelde opdrachten of aankopen worden door de commissie procedureel en inhoudelijk begeleid.
- b. De A.C.R. geeft adviezen over meer algemene subsidieaanvragen die niet direct in relatie staan met het Fonds Kunstaankopen. Deze adviezen worden gevraagd en ongevraagd uitgebracht.
- c. De aankoopcommissie van de artotheek adviseert het bestuur van de A.C.R. over aankopen ten behoeve van de kunstuitleen. Aangezien de A.C.R. beheerder van de artotheek is, is de uitvoering van deze adviezen een zelfstandige taak van de A.C.R. De commissie is samengesteld uit twee kunstenaars, twee vertegenwoordigers van het lenersbestand van de artotheek, een vertegenwoordiger van de Openbare Bibliotheek en twee stafleden van de A.C.R.

De toekomst van de kwaliteitsadvisering

De A.C.R. heeft behalve de eigen advisering ook een belangrijk aandeel in de advisering van de commissie KABV. Zo heeft de A.C.R. in de praktijk op diverse manieren inbreng in de totstandkoming van adviezen. Voor een duidelijker afbakening van de terreinen van de diverse adviesorganen en gelet op het gestelde in "Beleid en praktijk" (blz. 4 e.v.) over onafhankelijke kwaliteitsadvisering zou een nieuwe zelfstandige commissie Beeldende Kunsten moeten worden ingesteld, onderverdeeld in de sectoren aankopen en opdrachten, artotheek-aankopen en subsidies algemeen. Daardoor wordt niet alleen de onafhankelijkheid gediend, maar kan ook een grotere samenhang worden verzekerd bij de uitvoering van het beleid op het terrein van de beeldende kunst.

2. Tentoonstellingen

Uitvoering en ondersteuning nu; de platformfunctie

Met de Zonnehof beschikt Amersfoort over een unieke expositieruimte waar kunst, kunstenaars en publiek elkaar ontmoeten. Deze tentoonstellingen geven een breed spectrum van de hedendaagse beeldende kunst, waarbij het streven erop is gericht regelmatig tentoonstellingen van nationaal belang naar Amersfoort te halen. Voorbeelden hiervan zijn o.a. de tentoonstellingen "Edvard Munch", "Cobra, aventures collectives", "Emil Nolde" en "Duitse expressionistische grafiek". Daarnaast staat de Zonnehof ook open voor de plaatselijke en regionale kunstuitingen.

Het tentoonstellingsgebied kent een ruime begrenzing van schilder- en beeldhouwkunst tot toegepaste kunst, vormgeving, architectuur, etc. Ook in periode zijn er geen beperkingen hoewel het in het algemeen gaat om de kunst van de negentiende en de twintigste eeuw, met nadruk op actuele ontwikkelingen. Slechts bij uitzondering vinden tentoonstellingen plaats van uitingen van amateuristische kunst.

Bij de samenstelling van het tentoonstellingsprogramma spelen bovengenoemde factoren een rol waarbij een gedifferentieerd aanbod voor een zo groot mogelijke publieksgroep voorop staat. Er moet ook rekening worden gehouden met de mogelijkheden van een relatief kleine instelling als de Zonnehof, met beperkte mankracht en beperkte financiële middelen. Subsidies van derden, bijvoorbeeld via culturele accoorden met andere landen, zijn de laatste jaren sterk gereduceerd. Daarnaast is er een tendens van musea in de grote steden waarneembaar om steeds vaker evenementen-tentoonstellingen te organiseren. Deze tentoonstellingen, die alleen met grote sponsorbijdragen gerealiseerd kunnen worden, leiden tot een verandering van het publieksgedrag. Het grote publiek vindt steeds minder de weg naar de activiteiten van de kleinere musea en centra voor hedendaagse kunst in de provincie.

De Zonnehof kent overigens zijn ruimtelijke beperkingen. In het verleden zijn diverse pogingen ondernomen om het probleem van ruimtegebrek door uitbreiding van de Zonnehof

op te lossen. Door grondtransacties en de bebouwing dientengevolge achter de Zonnehof kwam van deze plannen niets terecht. De behoefte aan meer expositieruimte in de stad is echter gebleven.

12

Documentatie en educatieve ondersteuning van de tentoonstellingen vormen een belangrijk aspect van de informatie aan het publiek. Ruimtegebrek is hier ook de reden voor het ontbreken van een afdeling kunstdocumentatie/bibliotheek; voor het consequent uitvoeren van een educatief programma voor bijzondere doelgroepen zoals scholen is in de personeelsformatie geen ruimte.

Verzoeken aan de gemeente tot het aanstellen van een educatief medewerker werden de afgelopen jaren niet gehonoreerd.

Uitvoering en ondersteuning in de toekomst

Gewezen is reeds op het belang van tentoonstellingen die landelijk aandacht trekken. In de toekomst zal het echter steeds moeilijker worden tentoonstellingen over belangrijke kunstenaars en stromingen te realiseren. Belangrijke kunstwerken worden minder vaak in bruikleen gegeven en vooral de verzekeringskosten nemen extreem toe. Zonder in het voetspoor te willen treden van grote musea, blijft het streven erop gericht ook in de toekomst Amersfoort bij de presentatie van beeldende kunst landelijk te profileren.

In toenemende mate zal gezocht worden naar samenwerkingsprojecten met instellingen in de stad of daarbuiten. Deze moeten gezien worden als voortzetting van projecten als "Nederlandse Keramiek '85" en het "Beeldhouwerssymposium - steen" in 1987.

De samenwerking met de Gemeente, andere culturele instellingen en het bedrijfsleven is hierbij een belangrijke voorwaarde. Het Beeldhouwerssymposium heeft bewezen dat een dergelijke samenwerking tot goede resultaten leidt. Dit samenspel zou een goede basis kunnen krijgen door het instellen van een speciaal fonds waarin de lokale overheid structureel een bijdrage stort; per project kan het bedrijfsleven worden

geïnteresseerd. Fondsvorming in het algemeen zal worden bezien in het hoofdstuk Financiële Uitgangspunten.

Omdat meer expositieruimte in of bij de Zonnehof een weinig reële gedachte is, zou een onderzoek gedaan kunnen worden naar alternatieve expositieruimten in de stad. Hierbij zal gekeken moeten worden naar de samenwerkingsmogelijkheden met de Stichting Het Mondriaanhuis als centrum voor hedendaagse beeldende kunst. Een ideale oplossing zou gelegen zijn in een ruimte vergelijkbaar met de Elleboogkerk, waarin een aantal functies zou kunnen worden samengebracht:

1. de gemeentelijke collectie beeldende kunst
2. een expositieruimte voor kunstenaars uit Amersfoort en regio
3. een documentatiecentrum/bibliotheek voor beeldende kunst
4. een podium voor lezingen, forumavonden en andere bijeenkomsten

3. Kunstuitleen

Beleidsvoering en ondersteuning; de platformfunctie

De kunstuitleen heeft zich de laatste jaren sterk ontwikkeld. Gemiddeld maken ongeveer 600 inwoners van Amersfoort gebruik van de mogelijkheid een kunstwerk te huren, waarbij een keuze kan worden gemaakt uit een collectie van ongeveer 1100 kunstwerken. Hiervan zijn gemiddeld 100 werken in voorraad. Deze kunstwerken zijn in bezit en beheer van de A.C.R. Ze worden rechtstreeks van de kunstenaars of via galeriën en tentoonstellingen verworven. Over deze aankopen adviseert de artotheekcommissie.

Tot nu toe is de verhuur beperkt tot particulieren die maximaal twee kunstwerken mogen lenen. Deze beperking wordt veroorzaakt door de grote vraag van het publiek naar meer werken bij een beperkt budget dat jaarlijks door de gemeente wordt toegestaan. Weliswaar is het aankoopbudget de afgelopen twee jaar aangevuld met een provinciaal subsidie, maar deze bijdrage is tot nu toe niet structureel. Ook de service naar het publiek kent begrenzings. De artotheek is twee dagdelen en twee avonden per week geopend. Hoewel de artotheek op zichzelf goed functioneert, zal er bij ongewijzigd beleid in de toekomst van stagnatie sprake zijn.

Uitvoering in de toekomst

Om de gesignaleerde belemmeringen op te heffen is een aantal mogelijkheden voorhanden. Eén daarvan, een structurele verhoging van het gemeentelijk aankoopbudget voor de artotheek, en meer geld voor vergroting van de publieks-service, zoals aangevraagd in de meerjarenbegroting '89 e.v., behoort in het kader van de algemene bezuinigingen vooralsnog niet tot de mogelijkheden. Wel lijkt er enig zicht op nieuwe provinciale bijdragen voor de toekomst in het licht van de overheveling van WVC-gelden (o.a. uit de voormalige Beeldende Kunst Regeling) naar de provincie.

14

Onlangs heeft de provincie Utrecht besloten de gemeente Amersfoort een niet onaanzienlijk deel van het haar ter beschikking staande bedrag zelfstandig te laten besteden aan de beeldende kunst.

Een andere mogelijkheid is om met het bestaande budget slechts een deel van de kunstwerken aan te kopen. Het andere deel zou dan benut kunnen worden om kunstwerken van kunstenaars "in te huren". Daardoor kunnen meer kunstwerken voor de verhuur ter beschikking komen. Een ander voordeel is dat door dit nieuw in te voeren systeem (dat al door veel kunstuitleeninstituten gehanteerd wordt) de actualiteit van de collectie kunstwerken wordt bevorderd. Maar er zijn ook nadelen aan verbonden. Voor de kunstenaars betekent het dat zij slechts een klein percentage per jaar van de waarde van het kunstwerk ontvangen. Het betekent bovendien een veel grotere administratieve belasting. Dit jaar nog zal begonnen worden met de automatisering van de artotheek, zodat dit probleem naar wij hopen opgelost kan worden.

Een derde mogelijkheid is verhoging van het huurbedrag. Zoiets is aanlokkelijk, mits de extra-inkomsten daarvan rechtstreeks toevloeien naar het aankoopbudget. Het is echter moeilijk in te schatten hoe lang de vraag naar het publiek zal blijven toenemen bij een verhoogde huurprijs. Doelstelling van ons kunstuitleenbeleid is immers ook zo veel mogelijk publieksgroepen tegen een lage drempel deelgenoot te maken van hetgeen de beeldende kunstenaars voortbrengen.

Tot nu toe is de verhuur aan bedrijven, instellingen, kantoren e.d. door de beperkte voorraad kunstwerken niet aan de orde geweest. Met het hanteren van commerciële tarieven lijkt echter voor de toekomst een levensvatbare uitbreiding voor de artotheek weggelegd. De meeropbrengsten kunnen ten goede komen aan de uitbreiding van de faciliteiten t.b.v. particulieren. Wanneer de automatisering eenmaal een feit is, zal deze mogelijkheid concreet worden uitgewerkt.

4. Podium Kunsten

Het gehele jaar wordt een scala van theater-, muziek- en dansproducties ten tonele gevoerd in de verschillende accommodaties die de stad heeft: De Flint, De Witte Zaal, theater Appelmarkt, St. Aegtenkapel en museum Flehite. Daarnaast vinden tal van producties tijdens de zomermaanden in de buitenlucht plaats in het kader van de straatcultuur en in het Openluchttheater. De A.C.R. heeft met deze theaters, en vormen van theater, in diverse opzichten te maken.

16

Met de eerste groep hebben wij zijdelings bemoeienis. Met De Flint zijn er raakvlakken in een deel van de programmering van concerten en de kunstzinnige vorming. Schoolvoorstellingen worden bijvoorbeeld gecombineerd met vrije voorstellingen in verband met de kosten. Met De Witte Zaal is veelvuldig contact over scholierenvoorstellingen, festivals, projecten voor de "kerngroep" ter realisering van een theaterproductie, realisatie multicultureel-theater en de amateurs. Met theater Appelmarkt is contact over de jeugdtheaterprogrammering.

De programmering van de kamermuziekconcerten in de St. Aegtenkapel en het Podium Jonge Musici in museum Flehite is een zelfstandige taak van de A.C.R.

Ten aanzien van de straatcultuur en het Openluchttheater gaat de bemoeienis van de A.C.R. verder. Naast de coördinatie van het straatkultuuroverleg, verzorgen wij de professionele bespeeling van het Openluchttheater. Vanwege de directe betrokkenheid bij de kamermuziekconcerten, de straatcultuur en het Openluchttheater worden deze uitgebreid beschreven.

Op dit moment vindt slechts incidenteel overleg plaats tussen de verschillende participanten over de wijze waarop een invulling van de programmering gestalte krijgt. Wij signaleren een behoefte om duidelijke afstemming m.b.t. de programmering en afspraken in een overleg beter vast te leggen.

Wij stellen daarom voor in het leven te roepen een Stedelijk Overleg Podiumkunsten, waarin alle organiserende instellingen

deelnemen, om te komen tot betere afstemming van het gehele muziek- en theateraanbod in de stad. De A.C.R. zal het initiatief nemen en de betrokken instellingen uitnodigen om dit overleg gemeenschappelijk op te zetten en te dragen.

17

1. Kwaliteitsadvisering

In de kwaliteitsadvisering zijn op dit moment binnen het gemeentelijk kunstbeleid twee adviesvormen te onderscheiden:

- de afdeling Welzijn van de Gemeente, die is belast met het Fonds Culturele Doeleinden, het Fonds Culturele Manifestaties en de poppodium subsidieregeling.
- de Amersfoortse Culturele Raad, die verantwoordelijk is voor de begrotingspost Culturele Experimenten en de Stelpost Straatkultuur.

De afdeling Welzijn stelt twee keer per jaar aan het College van B. en W. een verdeling van de beide fondsen voor. Deze verzoeken worden doorgaans ter advisering aan de A.C.R. voorgelegd. Momenteel is de praktijk dat de A.C.R. adviseert over de subsidieverzoeken en de afdeling Welzijn in sommige gevallen met een inhoudelijke bijstelling op de adviezen van de A.C.R. komt. De fondsen zijn bestemd voor het ondersteunen van culturele manifestaties en diverse projecten.

De A.C.R. beheert de post culturele experimenten waarmee activiteiten kunnen worden gehonoreerd die een vernieuwend karakter hebben. De subsidie-aanvragen worden behandeld door een onafhankelijke commissie die het bestuur adviseert. Daarnaast coördineert de A.C.R. het overleg straatcultuur en geeft rechtstreeks advies aan het College van B. en W. over de verdeling van de stelpost straatcultuur. Tevens heeft de A.C.R. een adviestaak met betrekking tot de programmering van De Flint. De A.C.R. wil formeel een einde maken aan deze taak, maar zal de bestuursvertegenwoordiging in de beheerscommissie van De Flint continueren.

De toekomst van de kwaliteitsadvisering

Deze vormen van advisering zullen eveneens moeten worden ingebed in de nieuwe adviesstructuur, die wij hebben bepleit.

2. Kamermuziekconcerten

Uitvoering en ondersteuning nu; de platformfunctie

Bij het programmeren van de kamermuziekconcerten worden de volgende uitgangspunten gehanteerd: een zo hoog mogelijk kwaliteitsniveau en een gevarieerdheid qua bezetting, genre en programma. Daarnaast wordt jonge veelbelovende musici in een aantal concerten de mogelijkheid geboden om de concertervaring uit te breiden. Het beleid van de laatste jaren is erop gericht om naast het klassieke repertoire en de bekende ensembles tevens nieuwe, vaak onbekende ensembles met een bijzonder programma te contracteren.

18

Voor de programmering wordt gebruik gemaakt van aanbiedingen van musici en van het Nederlands Impresariaat, via welke instantie bijna alle ensembles en musici worden gecontracteerd. Het Nederlands Impresariaat neemt tot nog toe ca. een kwart van de totale uitgaven voor honoraria voor zijn rekening, indien een bepaald aantal contracten via deze instantie verloopt. Zowel met De Flint als met de Stichting Joannes Tollius wordt overleg gepleegd over de geplande concertdata om deze op elkaar af te stemmen.

Uitvoering en ondersteuning in de toekomst

De volgende aandachtspunten kunnen worden gesignaleerd, die voor verbetering in aanmerking komen.

- a. Hoewel het budget van de gemeente ten behoeve van concerten de laatste jaren niet is verhoogd, zijn de kosten voor honoraria wel gestegen. Tot nu toe heeft het Nederlands Impresariaat financieel bijgesprongen. Daarbij is de A.C.R. niet alleen financieel maar ook programmatisch afhankelijk van het Nederlands Impresariaat. Teneinde minder afhankelijk te zijn van het Nederlands Impresariaat en om de kwantiteit en kwaliteit van de kamermuziekconcerten te handhaven, is een trendmatige verhoging van het budget noodzakelijk. Wanneer dit door bezuinigingen niet mogelijk is, blijft kwaliteitshandhaving noodzakelijk, hetgeen vermindering van het aantal concerten betekent.
- b. Na eerst een lichte stijging is de laatste twee jaar een daling van het bezoekersaantal te constateren, vooral wat betreft de abonnementenverkoop. Een oorzaak zou gezocht

kunnen worden in het gewijzigde programma-aanbod, in de concurrentie met de grote steden - vooral Utrecht - met hun programmering van klinkende namen en in een groter aanbod van concerten in Amersfoort. Voor de afstemming van de concertdata is het gewenst dat het overleg tussen de A.C.R. en De Flint een meer bindend karakter krijgt. Daarnaast kunnen de publicitaire mogelijkheden worden uitgebreid.

19

3. Straatkultuur

Uitvoering en ondersteuning nu; de platformfunctie

Naast de coördinatie van het overleg en de advisering aan het College van B. en W. zijn er enkele ondersteunende taken waarvan het geven van informatie en bundelen van publiciteit over alle culturele activiteiten tijdens de zomermaanden de belangrijkste zijn.

De afgelopen jaren heeft de A.C.R. publiciteit gegeven aan alle culturele activiteiten die tijdens de zomermaanden plaatsvinden, door het ontbreken van de mogelijkheid om actuele informatie op te nemen in de agenda "Uit in Amersfoort". Sinds een jaar is daar verandering in gekomen door het verschijnen van een twaalfmaandelijks bulletin dat alle informatie bevat.

Het overleg fungeert als platform voor organisaties die op enigerlei wijze straatcultuur presenteren. Het is bedoeld om programma's en data op elkaar af te stemmen, samenhang in het totale programma te creëren, grote gezamenlijke projecten met elkaar op te zetten, etc. De A.C.R. treedt op als intermediair en coördinator voor de organisaties in dit overleg naar de Gemeente.

Uitvoering en ondersteuning in de toekomst

Met het subsidie voor de activiteiten bedrijven de organisaties in verschillende mate publiciteit, van programma-boekjes tot strooifolders. De hoeveelheid drukwerk dat tijdens de zomermaanden onder de bevolking wordt verspreid is groot, Om deze hausse in te perken is het belangrijk dat alle gegeven worden gebundeld en in één medium worden

gepubliceerd, dat een groot verspreidingsgebied heeft in de regio Eemland. In samenspraak met de betrokken organisaties zullen wij nagaan op welke wijze één en ander te realiseren is.

20

Op dit moment is het organiseren van activiteiten binnen het budget van de stelpost straatcultuur financieel een punt van zorg. Enige uitbreiding van activiteiten is niet meer mogelijk. Het feit dat een ieder een beroep kan doen op de stelpost straatcultuur indien hij of zij een activiteit op straat laat plaatsvinden, impliceert nog niet dat het straatcultuur-programma zich verbetert en verbreedt.

Wij zijn van mening dat er meer samenhang in het zomerprogramma moet komen en dat er meer op kwaliteit moet worden gelet dan op kwantiteit. De zorgvuldig opgebouwde kennis van het spelen op straat met al zijn specifieke problemen en inzicht in de actualiteit van theater- dans- en muziekoptredens is daarbij van groot belang. Het deelnemen aan het overleg van diegenen die losse optredens aanbieden draagt niet daadwerkelijk bij aan een verbetering van zowel het overleg als aan de straatcultuur in de stad.

4. Openluchttheater

Uitvoering en ondersteuning nu; de platformfunctie

Na het gereedkomen van de renovatie van het Openluchttheater in het voorjaar 1987, heeft de A.C.R. er tijdens de zomermaanden van 1987 een eerste proeve van een cultureel programma neergezet. Daarnaast heeft de ASLOS, de feitelijke beheerder van het Openluchttheater, een programma met uitsluitend kindervoorstellingen gebracht.

Wij hebben een programma samengesteld dat naast amateurgroepen hoofdzakelijk uit professionele theater- dans- en muziekgezelschappen bestaat.

De A.C.R. stelt zelfstandig zijn programma samen en adviseert de ASLOS voor het kindertheater-programma.

Voor het Openluchttheater is geen bespelingsbudget beschikbaar. Ondanks aandringen onzerzijds heeft het College van B. en W. besloten om na de renovatie geen structureel bespelingsbudget op te nemen in de gemeentebegroting. Het afgelopen seizoen is van de stelpost straatcultuur f 3.000,-- besteed aan twee voorstellingen in het Openluchttheater. De A.C.R. heeft noodgedwongen het eerste seizoen het grootste deel van de gelden vrijgemaakt uit de begrotingspost "Incidentele Projecten".

21

Uitvoering en ondersteuning in de toekomst

Wij zijn voornemens om, op basis van de ervaringen in het eerste seizoen, voort te gaan; wij bereiden een programma voor het nieuwe zomerseizoen voor. Hieraan stellen wij echter enkele voorwaarden:

- a. De A.C.R. programmeert uitsluitend het culturele deel van de voorstellingen. De kindervoorstellingen, georganiseerd door de ASLOS, dienen te worden gezien in het kader van publieksactiviteit van het Bosbad.
- b. De A.C.R. krijgt het volledige technische beheer over de licht- en geluidapparatuur.
- c. De Gemeente zal een structureel bespelingsbudget beschikbaar moeten stellen.

Wat dit laatste betreft achten wij het niet juist om meer gelden uit de stelpost straatcultuur aan te wenden voor een uitgebreider programma in het Openluchttheater. Hierdoor zou het toch al bescheiden budget voor de straatcultuur in de binnenstad worden verkleind en loopt het zorgvuldig opgebouwde programma terug.

Het is reëel te veronderstellen dat een nieuwe accommodatie enkele jaren nodig heeft om met een passende bespeling "zijn gezicht te tonen", zowel naar het publiek als naar de bespelers. Maar het is de A.C.R. niet mogelijk met de beperkte financiële en personele middelen jaarlijks een uitgebreid programma te bieden zoals dat het eerste seizoen het geval is geweest.

De A.C.R. acht het gewenst op korte termijn met de Gemeente en de ASLOS te overleggen over de bekostiging en de aard van de programmering van het Openluchttheater. Zij zal daartoe het initiatief nemen.

22

Tevens achten wij samenwerking met het bedrijfsleven en culturele instellingen en organisaties van belang om de continuïteit in de bespeling en de kwaliteit van de programmering te kunnen garanderen. Ook hiertoe nemen wij de nodige initiatieven; contacten zijn reeds gelegd.

5. Amateurstische Kunstbeoefening

Kwaliteitsadviesering nu

De A.C.R. adviseert het College van B. en W. over subsidieaanvragen die betrekking hebben op de amateurstische kunstbeoefening in het algemeen (incidentele aanvragen) en de bij de A.C.R. aangesloten amateurverenigingen in het bijzonder (structurele aanvragen).

23

De adviesering verloopt als volgt.

a. structurele aanvragen

De A.C.R. vraagt bij de vereniging financiële gegevens van het voorgaande jaar op. Aan de hand van deze gegevens stelt de A.C.R. volgens de huidige subsidieregels en de daarbij behorende bedragen van de subsidiestaat het advies over de verdeling van de stelpost a.k. op. Het conceptadvies wordt in de desbetreffende commissie van de A.C.R. besproken, waarna het advies door het A.C.R.-bestuur en de voorzitters van de commissies wordt ondertekend.

b. incidentele aanvragen

Bij de gemeente komen ieder jaar 'n tiental subsidieverzoeken van grotendeels project-matige activiteiten binnen. Deze verzoeken worden doorgaans ter adviesering aan de A.C.R. toegezonden. De A.C.R. beoordeelt de aanvraag volgens een aantal criteria, waaronder de kwaliteit. De financiële middelen komen uit het Fonds Culturele Manifestaties. Het afgelopen jaar heeft afdeling Welzijn in de Staf Cultuur een nieuwe procedure ten aanzien van subsidieverzoeken voorgesteld, waarin afd. Welzijn de aanvragen voorbereidt, waarna in overleg met de A.C.R. een advies wordt opgesteld.

c. subsidiëring gezamenlijke activiteiten

Daar de A.C.R. de gezamenlijke manifestaties organiseert - zoals het Eénaktertoernooi, de Toneelproductie van de gezamenlijke toneelverenigingen en het Midzomerfestival, waaraan alle korpsen deelnemen - beslist de Raad over de besteding van de stelposten Gezamenlijke Manifestaties van de verschillende a.k.-sectoren.

De toekomst van de kwaliteitsadviesering

In de nieuwe subsidieregeling stelt de Gemeente de instelling van een Fonds Evenementen Amateurstische Kunstbeoefening voor. Het Fonds is bedoeld om nieuwe en incidentele subsidieverzoeken alsook de gezamenlijke manifestaties te financieren. In lijn met ons voorstel om de kwaliteitsadviesering zelfstandig en

onafhankelijk te maken zou een autonome Adviescommissie moeten worden ingesteld voor de verdeling van de gelden uit dit Fonds.

De advisering over de verdeling van de stelpost amateuristische kunstbeoefening van de gemeentebegroting, past het in onze nieuwe benadering niet langer dat de advisering wordt voorbereid in de commissie van de verschillende sectoren a.k. waarin de belanghebbende verenigingen zijn vertegenwoordigd. Ook deze advisering zal moeten worden gezien in het licht van de door ons voorgestelde adviesstructuur.

24

Uitvoering en ondersteuning nu; de platformfunctie

De A.C.R. is tevens overkoepelend orgaan, het platform, voor een groot aantal amateurverenigingen, die voor een deel opgenomen zijn in de commissies toneel, korpsen en koren. Uit deze commissies is een voorzittersoverleg gevormd voor wat betreft de besprekingen van onderwerpen die de verschillende sectoren overschrijden.

De overkoepelende en belangenbehartigende taak van de A.C.R. wordt vervuld in het overleg binnen de drie commissies. De belangrijkste onderwerpen van de commissie-vergaderingen zijn de gezamenlijke manifestaties, het uitwerken van nieuwe initiatieven, het zoeken naar oplossingen van eventuele knelpunten en de afstemming van de concert- en speeldata. Een andere taak van de A.C.R. is de organisatie en coördinatie van de gezamenlijke manifestaties; daaraan nemen de leden van de drie commissies deel. De doelstelling van deze gezamenlijke activiteiten is - evenals die van de commissies - de onderlinge band tussen de verschillende verenigingen te verstevigen.

Uitvoering en ondersteuning in de toekomst

Door het succes van het grote evenement "De Vloed in Klank" is een eerste stap gezet naar een grote samenwerking tussen verenigingen uit verschillende disciplines. De commissie-vergaderingen bieden een goed platform voor het ontwikkelen van nieuwe ideeën voor activiteiten als deze; ook de werving van het publiek wordt meer gebundeld. De commissie-vergaderingen zijn van belang om de medewerking en samenwerking te bewerkstelligen. Het versterken van deze gemeenschappelijke activiteiten zal een nog hogere prioriteit krijgen.

Hoewel in de Cultuurnota een paragraaf is gewijd aan de Theatertechniekwerkplaats, is er op dit moment weinig zicht op de uitvoering daarvan. De ondersteunende taak van de A.C.R. kan worden uitgebouwd, indien deze de beschikking heeft over ruimten ten behoeve van een theatertechniekwerkplaats en repetities. Ten behoeve van de toneelrepetities zouden deze ruimten kunnen worden ingericht met o.m. het licht dat voor het Openluchttheater is aangeschaft. De mogelijkheid om repetities in deze toneelruimte te houden bevordert het uiteindelijke doel: een kwalitatief goede voorstelling. Alle a.k.-sectoren, behalve de korpsen, hebben behoefte aan meer en betere repetitie-mogelijkheden.

6. Kunstzinnige Vorming

Kunstzinnige Vorming omvat muzikale, dramatische, dansante, beeldende en audiovisuele vorming. Er zijn diverse instellingen die zich hiermee bezighouden door het geven van cursussen of lessen, individueel of in groepsverband door vakdocenten. Ook in het onderwijs, het sociaal-cultureel werk en de amateuristische kunstbeoefening worden activiteiten uitgevoerd. Naast cursussen, projecten en lessen wordt begeleiding gegeven aan beroepskrachten en vrijwillig kader, gericht op de kwaliteitsverbetering van activiteiten. De uitvoering wordt grotendeels door consultants verzorgd, in dienst van de Stichting Steunpunt KV Eemland.

26

De A.C.R. houdt zich sinds vele jaren bezig met de bemiddeling hoofdzakelijk ten behoeve van het onderwijs. Deze betreft de inhoudelijke inbreng van de professionele kunsten binnen de KV. Het gaat om het beoordelen van de bruikbaarheid van het aanbod van kunst binnen het onderwijs.

Uitvoering en ondersteuning nu; de platformfunctie
Het werkgebied wordt onderscheiden in het basis- en voortgezet onderwijs.

1. Basisonderwijs

Binnen de A.C.R. heeft de werkgroep Muzische Vorming Basisonderwijs (MVBO) tot taak een programma samen te stellen van activiteiten voor het basis- en speciaal onderwijs. Het programma bestaat uit theater-, muziek- en dansvoorstellingen, beeldende en audiovisuele projecten. Om het aanbod zo optimaal mogelijk te maken is er overleg met de diverse consultants in de regio Eemland. De consultants richten zich op onderwijsgevendende, beroepskrachten en vrijwilligers, om hun deskundigheid te vergroten en/of te verbeteren.

De organisatie van het programma is in handen van de A.C.R. De programma's op scholen worden veelal begeleid door de consultants. Het aantal basisscholen in de gemeente Amersfoort dat gebruik maakt van het aanbod bedraagt ruim 90 %.

De werkgroep MVBO bestaat uit een vertegenwoordiging van de directies van het openbaar-, bijzonder- en speciaal onderwijs, de Onderwijsbegeleidingsdienst en de A.C.R.

Zij fungeert als klankbord; mede hierdoor ontstaan nieuwe initiatieven. Tevens wordt contact onderhouden met de consulenten. Bij het samenstellen van het programma-aanbod is per discipline intensiever overleg.

Daarnaast vindt er driemaal per jaar vanuit de Stichting Steunpunt KV Eemland een overleg plaats tussen alle organisaties/instellingen die zich op enigerlei wijze bezighouden met kunstzinnige vorming.

Uitvoering en ondersteuning in de toekomst

In het najaar van 1985 verscheen het advies van het Provinciaal Bestuur van Utrecht over de verzorgingsstructuur kunstzinnige vorming "KV Chantant". Daarin werd aangekondigd dat de bemiddelingstaak die de A.C.R. in het kader van de steunfunctie vervult, gecentraliseerd zou worden. De bemiddeling zou voortaan op provinciaal niveau dienen plaats te vinden. De bemiddelingstaak in het kader van de steunfunctie, ondergebracht bij de A.C.R., zou niet meer door de provincie financieel worden ondersteund.

De subsidiegelden, vrijgekomen door de beëindiging van deze taak, zouden worden verlegd naar de regionale steunpunten. Voor deze regio is dat de Stichting Steunpunt Kunstzinnige Vorming Eemland.

De gemeente Amersfoort heeft destijds juist gehandeld door de bemiddelingstaak binnen de A.C.R. niet aan te tasten, (Cultuurnota 1985, blz. 56) en gelden voor de uitvoering hiervan te continueren. Hiermee is voor de scholen in de gemeente Amersfoort de mogelijkheid blijven bestaan om deel te nemen aan theater-, muziek- en dansvoorstellingen en aan beeldende en audiovisuele activiteiten op school en in het theater.

Door de vergaande samenwerking met de Stichting Steunpunt Kunstzinnige Vorming Eemland komt er momenteel een goede symbiose tot stand tussen het consulaire werk en de bemiddeling tussen de "actieve" en "receptieve" vorming. Deze samenwerking wordt ook in overleg met andere instellingen

zoals de bibliotheek, Onderwijsbegeleidingsdienst, museum Flehite en het team van het Onderwijs Voorrangbeleid verder vorm gegeven.

Om de beleidsuitvoering t.a.v. de KV binnen het onderwijs te versterken gaan wij in overleg met de consultants na op welke wijze binnen de diverse disciplines een lange termijn planning kan worden opgezet. Dat wil zeggen het ontwikkelen van een strategie die is gericht op een duurzame vorm van begeleiding en van keuze voor een doorlopend aanbod voor een school voor meerdere jaren.

28

Het overleg van de werkgroep MVBO, van belang als klankbord, zal worden voortgezet. Tevens zal tezamen met de Stichting Steunpunt KV Eemland worden gestreefd naar een intensivering van het overleg tussen de begeleiding door haar consultants en de bemiddeling door de A.C.R.

2. Voortgezet onderwijs

Uitvoering en ondersteuning nu; de platformfunctie

Voor het voortgezet onderwijs wordt geen uitgebreid programma-aanbod samensteld, zoals bij het basisonderwijs het geval is. Het is praktisch niet mogelijk om een programma van activiteiten aan te bieden, dat aan de wensen van elke school tegemoet komt door de verscheidenheid aan onderwijs en opleidingen. Daarom worden aan de scholen voor beroeps- en algemeen voortgezet onderwijs andere faciliteiten verleend.

De A.C.R. organiseert jaarlijks voorstellingen in Engels, Frans en Duits en enkele Nederlandstalige producties in theater De Flint. Daarnaast stimuleren wij de scholen om voorstellingen en concerten binnen de school te laten plaatsvinden.

Hiertoe verstrekt de A.C.R., nadat de scholen een "werkplan" voor culturele activiteiten hebben ingediend, subsidies voor theater-, muziek- en dansvoorstellingen. Jaarlijks worden tussen de 20 en 30 subsidie-aanvragen gehonoreerd.

De A.C.R. stimuleert ook het toneelspelen door leerlingen op school. Ten behoeve hiervan wordt er subsidie beschikbaar gesteld voor de regie-kosten die een school maakt.

De A.C.R. organiseert een jaarlijkse presentatie van de schooltheaterproducties in theater De Witte Zaal. De scholen krijgen ondersteuning bij het zoeken van een regisseur en de publiciteit.

Voor het beroeps- en algemeen voortgezet onderwijs fungeert een commissie bestaande uit vertegenwoordigers van directies en docenten van diverse scholen. Er komen zaken aan de orde van inhoudelijke- en praktische aard zoals: scholenbezoek aan het theater, voorstellingen en concerten op school, subsidieregelingen en het schooltheater.

Uitvoering en ondersteuning in de toekomst

De laatste jaren is een lichte afname van het aantal theatervoorstellingen en schoolconcerten te constateren, met name in het beroepsonderwijs. Over de gehele linie is een verandering in het financiële bestedingspatroon van de scholen merkbaar. Dit geldt voor zowel binnen- als buitenschoolse culturele activiteiten.

Voor het schooltheater is een groeiende belangstelling te constateren. Deze benutten wij door voorstellingen en concerten gericht aan te bieden, binnen de verschillende schooltypen en leeftijdsgroepen.

Het bezoek aan de buitenlandstalige theatervoorstellingen zal ook van dit effect moeten kunnen profiteren. De A.C.R. ondersteunt het belang van de kennismaking met toneel in vreemde talen. Wij zullen daarom de komende jaren dit soort producties blijven organiseren.

Met de scholen voor voortgezet onderwijs zullen wij intensiever contact zoeken over een betere aansluiting van het kunstaanbod en de behoeften en ontwikkelingen binnen het onderwijs. Samenwerking tussen consulenten, docenten en kunstenaars staat daarbij voorop. De A.C.R. zal, waar mogelijk en gewenst, initiërend optreden.

7. Grote Evenementen

De A.C.R. is als organisatie die alle terreinen van de professionele en amateuristische kunstbeoefening bestrijkt bij uitstek geschikt om grote evenementen te ontwikkelen en te programmeren. Uit de vele contacten met de betrokkenen vloeien ideeën en initiatieven voort die soms leiden tot activiteiten die een grote reikwijdte hebben.

30

Zo organiseerde de A.C.R. de afgelopen jaren evenementen als "De Vloed in Klank" (muziek), "Nederlandse Keramiek '85" (beeldende kunst), "García Lorca in Perspectief" (theater, muziek, dans, poëzie) en het "Beeldhouwerssymposium - steen" (beeldende kunst). Deze activiteiten zijn opgezet en uitgevoerd in nauwe samenwerking met andere organisaties en instellingen in de stad (zoals de Muziekschool, museum Flehite, De Witte Zaal, Creatief Centrum "De Hof", galleries) met vrijwilligers en met organisaties van buiten de stad.

Wij willen deze ontwikkeling verder stimuleren en uitbouwen, omdat evenementen als deze hebben bewezen een grote betrokkenheid en interesse van het publiek teweeg te brengen. Daarnaast heeft ook het bedrijfsleven er blijk van gegeven geïnteresseerd in dergelijke evenementen te zijn. Het "Beeldhouwerssymposium - steen - " is een sprekend voorbeeld van een aandacht trekkende grote activiteit die met financiële en andere materiële steun van het bedrijfsleven is totstandgekomen.

Deze lijn moet in de komende jaren worden voortgezet, zij het dat grote evenementen niet mogen leiden tot verschraling van bestaande programma's en activiteiten en dat financiële bijdragen uit het bedrijfsleven worden gezien als aanvulling op de subsidiëring van de gemeentelijke overheid.

Het ontwikkelen en organiseren van grote evenementen, die zich voltrekken in stedelijke, regionale en landelijke aandacht, ziet de A.C.R. als een belangrijke taak, die mede het culturele profiel van Amersfoort kan versterken. Ze behoren tot de uitvoerende taken van de Raad, die, overeenkomstig de Cultuurnota 1985, zullen moeten worden versterkt en uitgebouwd. De A.C.R. wil zich volledig van deze taak kwijten, mits het Gemeentebestuur daartoe de mogelijkheden en voorwaarden schept.

8. Elementen van een **A**ndere **B**eleidspraktijk

Om beter toegerust te zijn voor de verdere ontwikkeling van de culturele kwaliteit van de groeistad Amersfoort wil de A.C.R. zijn taken en activiteiten in het licht daarvan kritisch bezien. De analyserende beschrijvingen in de voorgaande hoofdstukken bieden daartoe een aanzet, die om uitwerking en concretisering vraagt.

31

De belangrijkste elementen die een andere beleidspraktijk mogelijk maken hebben wij in een aantal gedachten tot uitdrukking gebracht. Wij zullen ze hieronder nog eens samenvatten in de vorm van voorstellen die wij in 1988 willen bespreken met het College van B. en W., met de Raad van Advies en de commissies van de A.C.R., met de culturele instellingen in de stad en regio waarmee de A.C.R. samenwerkt of wil samenwerken.

1. De uitvoerende activiteiten van de A.C.R. moeten worden versterkt en uitgebreid, overeenkomstig de door ons onderschreven doelstelling van de Gemeentelijke Cultuurnota 1985. Om een dergelijk voornemen te kunnen waarmaken zal een nauwgezette inventarisatie moeten worden gemaakt van alle taken die tot de beleidsuitvoering worden gerekend, zowel binnen als buiten de A.C.R. Daarin zullen ook de uitvoerende taken moeten worden betrokken die thans door ambtelijke afdelingen ten stadhuize worden verricht, vanuit het beginsel dat een terugtrekkende overheid uitvoering zo veel mogelijk in handen legt van zelfstandige, particuliere organisaties.

Op grond van deze inventarisatie, die in samenwerking tussen Gemeente en A.C.R. zou moeten worden gemaakt, kan vervolgens een plan worden opgesteld voor herschikking en overheveling van deze taken. Tevens kan met dit plan worden geconcretiseerd wat in de Cultuurnota wordt bedoeld met "versterking en uitbouw" van uitvoerende taken.

2. De advisering dient in principe te worden onderscheiden en in praktijk te worden gescheiden in beleidsadvisering en kwaliteitsadvisering. Met deze benadering wordt naar de mening van de A.C.R., meer recht gedaan aan de politieke verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheid en aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid van particuliere instellingen. De beleidsadvisering wordt in zijn geheel onderdeel van de ambtelijke voorbereiding van het besluitvormingsproces dat in de Gemeenteraad zijn voltooiing vindt. De kwaliteitsadvisering wordt onafhankelijk en zelfstandig gemaakt en gebaseerd op het beginsel van deskundigheid uit de samenleving. Ze zal een daarbij passende positie moeten krijgen, die vrij is van verstrengeling met beleidsadvisering en beleidsbepalingen van directe belangen van of bij culturele instellingen. Anders gezegd: ze vindt haar zuiverste plaats tussen stadhuis en A.C.R.

32

De A.C.R. denkt aan het samenstellen van onafhankelijke, zelfstandige commissies van deskundige personen voor met name beeldende kunst, podiumkunsten en amateuristische kunstbeoefening. Voor de commissies zou een statuut moeten komen dat hun positie, verantwoordelijkheden, taken en werkwijze regelt. Uit financiële en praktische overwegingen zou het uitvoerend secretariaat van de commissies bij de A.C.R. kunnen worden ondergebracht.

Indien dit voorstel door de Gemeente zou worden gevolgd is de A.C.R. bereid aan de verdere uitwerking en uitvoering zijn medewerking te geven, ook waar dit gevolgen zal hebben voor de eigen taakstelling op het terrein van advisering. Een nadere analyse van de huidige adviesstructuur is gewenst om tot een verantwoorde en werkbare reorganisatie te kunnen komen.

3. Ook zonder de enigszins ingrijpende veranderingen, die hierboven worden voorgesteld, acht de A.C.R. het zijn taak zijn huidige taakstelling kritisch te bezien en zijn werkzaamheden meer te richten op de versterking van de culturele kwaliteit van Amersfoort. Met het oog daarop is de Raad voornemens zijn functie als "cultureel platform" te verbreden en te verbeteren. Dit betekent o.a. dat afstemming, samenwerking en coördinatie met meer kracht ter hand zullen worden genomen. Daartoe zullen nieuwe vormen van overleg en betere werkwijzen moeten worden ingezet en zullen bestaande vormen van overleg op hun houdbaarheid moeten worden bekeken. In dit kader stelt de A.C.R. thans reeds voor:

- het instellen van een Stedelijk Overleg Podiumkunsten, waarin de planning en programmering van het aanbod op het terrein van theater en muziek onderling wordt afgestemd en gecoördineerd en waarin tevens gezamenlijke initiatieven en activiteiten kunnen worden ontwikkeld.
- het creëren van een Stedelijk Overleg Publiekswerving en Publiciteit, om te komen tot een beter gecoördineerde, meer gerichte en doeltreffende aanpak van alle instellingen en organisaties die een publiek bereik nastreven en daartoe afzonderlijk onvoldoende middelen en mogelijkheden hebben.
- het zoeken naar nieuwe vormen van initiatief en samenwerking met het oog op grote evenementen, die niet alleen een cultureel belang maar ook een promotioneel belang voor Amersfoort kunnen hebben; een jaarlijks overleg tussen Gemeente, culturele instellingen, bedrijfsleven en A.C.R. lijkt daartoe vooralsnog de meest geschikte vorm.

De A.C.R. zal in 1988 de betrokken instellingen en organisaties uitnodigen om deze gedachten tezamen te realiseren.

Door verbreding en versterking van zijn functie als "cultureel platform" hoopt de A.C.R. niet alleen een gefundeerder maatschappelijk draagvlak te vinden, maar gaandeweg ook zijn toekomstige rol als "cultureel ondernemer" inhoud en vorm te geven.

4. Ook in het praktische werk van alledag leven ideeën en wensen, die het verdienen gewogen te worden op hun belang voor een bepaald terrein en de reële kans op uitvoering. De A.C.R. zou een inventarisatie willen maken van de wensen die binnen zijn eigen gelederen leven, maar ook bij andere culturele instellingen en organisaties. Tevens zou het nuttig zijn om een "culturele marktverkenning" te doen naar de behoeften-ontwikkeling van de Amersfoortse bevolking. Op deze wijze kan meer inzicht worden verkregen in de verhouding tussen het culturele aanbod nu en in de toekomst en de (potentiële) vraag vanuit de bevolking, mede in het perspectief van Amersfoort Groeistad. De verzamelde gegevens zijn nodig om het beleid en de praktijk van de cultuur in onze stad beter te onderbouwen en uit te voeren.

34

Aan de hand van de ramingen en prognoses van het Bureau Onderzoek en Statistiek, waarop de afdeling Welzijnszaken in haar notitie "Amersfoort in het jaar 2000" ingaat, wordt ondermeer gesteld, dat in 1996 ten behoeve van de categorie 20-64 jarigen een groei van 30 % in het voorzieningen-pakket voor cultuur, maatschappelijke dienstverlening, educatie, sport en recreatie nodig zal zijn. Met het oog op deze ontwikkeling zal er in de komende jaren een beleid dienen te worden ontwikkeld, dat aan deze behoefte tegemoet komt.

9. Financiële Uitgangspunten

Niet de hem beschikbare gegevens en inzichten is de A.C.R. niet in staat de financiële consequenties van de hiervoor ontvouwde gedachten en voorstellen in kaart te brengen. Bovendien lijkt het in een tijd van herbezinning en heroverweging niet gepast uit de losse hand een besomming te maken van nieuwe wensen.

35

Wij achten het logischer en juist(er) om eerst onze voorstellen te bespreken met het College van B. en W. en, zo mogelijk, tot overeenstemming te komen over de uitwerking en uitvoering ervan.

Wel menen wij er goed aan te doen enkele uitgangspunten te formuleren, die wij van belang achten bij de financiële vertaling van een en ander.

1. De ontwikkeling van Amersfoort Groeistad heeft ook betrekking op de culturele groei van de stad, derhalve zullen de uitgaven voor cultuur in gelijke mate moeten toenemen als voor andere "groei-sectoren".
2. Versterking en uitbouw van uitvoerende taken zullen, als het om bestaande taken gaat, budgettair neutraal kunnen worden bekostigd. Daarbij geldt als criterium dat overheveling van taken gepaard gaat met overheveling van budget, met inbegrip van de eventuele personele consequenties. Dit principe is eveneens van toepassing op de beoogde scheiding van "beleidsadvisering" en "kwaliteitsadvisering".
3. Het vormen van fondsen voor bijzondere doeleinden en culturele domeinen begint in de overheidsfinanciering langzamerhand gemeengoed te worden. Ook de gemeente Amersfoort kent fondsen, zoals het Fonds Culturele Doeleinden en het Fonds Culturele Manifestaties; ten stadhuize is het voorstel gedaan voor een Fonds Evenementen Amateuristische Kunstbeoefening; in de sector beeldende kunst speelt men met de idee van een Fonds voor de Beeldende Kunst, ter vervanging van de bestaande posten op de begroting.

De A.C.R. is een voorstander van fondsvorming, maar meent dat het instellen van afzonderlijke fondsen voor afzonderlijke doeleinden tot versnippering leidt en nauwelijks bijdraagt aan een samenhangend stedelijk cultuurbeleid. De A.C.R. denkt daarom eerder aan een integraal Amersfoorts Fonds voor de Cultuur, waarvan - in het kader van de verzelfstandiging van overheidstaken en analoog aan het beleid van de Rijksoverheid - het beheer zou moeten worden opgedragen aan een Stichting, op te richten krachtens een besluit van de Gemeenteraad. De A.C.R. is bereid mee te werken aan de voorbereiding en opzet.

4. In de bekostiging van culturele activiteiten is het fenomeen van sponsoring door bedrijven maatschappelijk aanvaard. Ook in Amersfoort is de afgelopen jaren manifest geworden dat financiële en materiële bijdragen uit het bedrijfsleven stimulerend zijn voor de activiteit zelf, voor het publieke bereik ervan en voor het culturele klimaat in de stad. De bereidheid van de zijde van de bedrijven is voldoende gebleken; de aarzeling bij culturele instellingen lijkt overwonnen te zijn.

Ook de A.C.R. is een voorstander van sponsoring, mits zij niet ten koste gaat van de bestaande bekostiging door de overheid en mits zij niet leidt tot beïnvloeding van het culturele product, want wat van de overheid wordt gevraagd geldt ook voor het bedrijfsleven: onafhankelijkheid.

De A.C.R. heeft met sponsoring de afgelopen jaren de nodige ervaring opgedaan, meestal in positieve zin; eind 1987 hebben wij met representanten uit het bedrijfsleven en de cultuur een eerste algemene discussie gevoerd. Binnenkort zullen wij met het bestuur van de Amersfoortse Kamer van Koophandel overleggen over het gemeenschappelijk verrichten van een studie naar de reële en praktische mogelijkheden van sponsoring van culturele activiteiten.

Bestuur Amersfoortse Culturele Raad

De heer P. Beugels, voorzitter
De heer Drs. A.G.J. Entius, vice-voorzitter
De heer Mr. J.C.M. Pommer, secretaris
De heer L.J.M. Manche, penningmeester
Mevrouw H.L. Hoevers-Hooghoudt
De heer A.H.T. van der Weij, wethouder cultuur
Mevrouw Drs. Th. E. Kranenburg-Kroeske,
lid gemeenteraad, adviserend lid
De heer J.W. Hazelaar,
lid gemeenteraad, adviserend lid

Personeel Amersfoortse Culturele Raad

De heer P. Reurslag, directeur
De heer P.M.W. Coumans, staffunctionaris
De heer A.J.L.M. Groot, staffunctionaris
Mevrouw Drs. H.M.T. Everts, staffunctionaris
Mevrouw J.J. Maes, secretaresse/adm. medewerkster
Mevrouw A.M. Kemper, secretaresse/adm. medewerkster
Mevrouw T. Scholten-Driessen, adm. medewerkster
De heer D.W. Rutten, conciërge/zaalwacht
De heer N.H. van de Wakker, zaalwacht

Amersfoortse Culturele Raad, Postbus 699, 3800 AR Amersfoort,
tel. 033-633034. Bezoekadres: Zonnehof 8 en 10 te Amersfoort.